

DeFKa Research SC

essayistisch platform voor transdisciplinair onderzoek

2022 / 05

DECORATIE, AMBACHT & DESIGN

INLEIDING

- 5 Conceptuele ideeën en ambachtelijkheid
- 7 Patroon en betekenis

ARCHIVERING

- 10 Archivering SC05 - *Gert Wijlage*
- 17 De groote boulevards - *Piet Mondriaan*
- 20 De kennis van het archief - *Gert Wijlage*
- 23 Collectie > Decoratie, ambacht & design - *DeFKa Research*

DECORATIE, AMBACHT & DESIGN

- 26 *Albert Van Der Weide*
- 32 *Monika Auch*
- 40 *Jak Beemsterboer*
- 42 *Chris Timmers*
- 44 *Anthony Litjes*
- 50 *Jacob Jolij*
- 58 *Peter van der Weij*
- 66 *Kitty Korver*
- 72 *Sofia Kapnissi*
- 78 *Peter Verboom*
- 82 *Olivera Micovic*
- 88 *Berend Strik*
- 96 *Berend Vis*
- 106 *Henk Puts*

PARALLEL

- 117 Eisenhüttenstadt
- 118 A Conference on Commoning Cultural Activism, Aesthetics, Organization and Policy
- 119 Fiona Apple - paper bag
- 120 E.R.G.

INLEIDING

Conceptuele ideeën en ambachtelijkheid

Het was een opmerkelijke aanprijzing van het werk van 2021 prix de Rome nominee Mercedes Azpilicueta in het Stedelijk Amsterdam. De jury liet opschrijven dat zij “is enthousiast over het recente werk dat bestaat uit beeldrijke tapijten vol historische feiten waarin Azpilicueta conceptuele ideeën met ambachtelijkheid combineert”. Daar tegenover stond de mening van Janneke Wesseling die opinieerde dat de presentatie van de genomineerden juist geen waardevolle kunst opleverde. De kop bij haar stuk luidde: “Bij de Prix de Rome gaat kunst ten onder aan geëngageerd onderzoek”. We kunnen vervolgens de vraag stellen of je a) onderzoek kunt scheiden van representatie in fysieke vorm en het b) overall toch als kunst ervaren en c) hoe waardeer je ambachtelijkheid in termen van waarde, van waardevolheid. Het is vragen naar de aard van de tijdgeest en haar grenzen.¹

Mercedes Azpilicueta, 'Potatoes, Riots and Other Imaginaries', 2021 Jacquardgeweven tapijt, objecten, kledingstukken en geluid. Prix de Rome 2021. Foto: Daniel Nicolas, Stedelijk Museum Amsterdam

Om dit type vragen te adresseren is DeFKa Research in 2020 gestart met een nieuw magazine als opvolger van het podiummodel dat tot nu vorm heeft gekregen op diverse locaties en in diverse disciplines. Dit magazine behoudt evenwel de ruimtelijke pretentie door een mengeling van beeld, tekst, incidentele performances en lezingen. Uitgangspunt is de collectie die DeFKa sinds 1994 heeft

verworven en bestaat uit 2D- en 3D-objecten, zoals tekeningen, schilderijen, kleine sculpturen alsmede literatuur, films en ‘souvenirs’. De première in de vorm van een openbaar evenement in april 2020 heeft geen doorgang gevonden in verband met de coronaregels, evenals de publieke presentatie van het tweede, derde en vierde nummer. Wel zijn eerste exemplaren van de opeenvolgende uitgaven overhandigd aan burgemeester Marco Out en wethouder Cultuur Bob Bergsma van Assen, in november 2020. Aan Stripmaker des Vaderlands Herman Roozen en Siska Peeks van de Partij voor de Dieren in april 2021. Aan Karin Dekker, wethouder van Ruimtelijke Ordening en Omgevingsvisie in december 2021.

We hebben gekozen voor Archivering als leidmotief om aan de hand van de collectie de actualiteit van hedendaagse kunst te onderzoeken. Hier speelt mee, zoals in de eerste nummers besproken, het belang van de omgang met kunst en cultuur, met de doorwerking van de herinnering en het verleden in het heden en hoe de receptie op verschillende niveaus daar een eigen draai en uitleg aan geeft. We zijn kortweg benieuwd naar het veranderingsproces in de beleving en de veranderende waardering van kunst, objecten, ideeën, esthetiek en kunsttheorie. Dus ook, hoe gaan we om met ons archiefmateriaal? Om een paar voorbeelden te noemen.

In het eerste SC nummer over het thema ‘Montage’ publiceren we 15 bijdragen in verschillende disciplines als fotografie, poëzie, theorie, over onder meer het archiveren van digitale kunst, toepassingen in het eigen oeuvre en werkproces, de relatie met film en technologie. Daaruit bleek vooral de aanwezigheid van het montageprincipe in de actualiteit, met name in populaire media, met verrassende vervormingen in betekenis.

Het tweede SC nummer over ‘Iconen&Idolen’ bevat 17 bijdragen. Opvallend was naast de verscherpte actualiteit van de thematiek ‘in de openbare ruimte’, de aandacht voor hetgeen we bovenal ‘heiligen’. Zoals de focus op de persoonlijke en cultuurbepaalde toekenning van waarden in relatie tot feiten en normen. Hetgeen kan leiden tot een lyrisch-abstracte mythologie of een heel concreet voorstel tot herziening van icoongeachte onwrikbaarheid.

Het derde nummer over Humor, Ironie & Parodie bevat

24 bijdragen en varieert sterk in contextuele ernst. Van een historisch inhoudelijke analyse van het begrip Humor tot de presentatie van een enkele cartoon. Wat hierbij extra aandacht toevallt is de bemoeienis van een politieke dimensie die zich tegen het thema aanschuurt en het particuliere in de begripsvorming: het zoeken naar het verschil tussen de subjectieve en objectieve content van humoristische, ironische (ironiserende) en parodistische gebeurtenissen.

Het vierde nummer heeft als hoofdthema Souvenir & Residu. De uitgave bevat artikelen die zich bewegen tussen de parameters objectieve waarneming, abstracte herinnering en fetish. Het gaat om totaal 25 bijdragen waarvan - naast een enkel historisch overzicht - de meesten bestaan uit een persoonlijk, essayistisch, beeldverhaal met 'souvenirs' uit het eigen oeuvre. Het accent valt daarbij geregeld op het benoemen en overdragen van een gezamenlijke, met anderen gedeelde, ervaring.

Het nu voorliggende vijfde nummer heeft als hoofdthema Decoratie, Ambacht & Design. Deze uitgave bevat 16 artikelen die vooral de fysieke verhouding tussen hand- en hoofdwerk in historisch perspectief zetten met accenten op het gebruik van oude, grafische 'media' en nieuwe technieken. Naast de secties archivering en de thema-artikelen zijn er de Parallellen, mededelingen die wij op korte termijn van informatief belang achten.

Het thema van het volgende nummer SC 06 is Drijfhout en verwijst naar de fragmentatie én tegelijkertijd de vereniging van cultureel-wetenschappelijke kennis binnen het hedendaags artistiek discours met name op het gebied van relaties tussen onderzoek, kunst en wetenschap. Verschijningsdatum: april 2023.

Noot

1 Citaten: <https://www.stedelijk.nl/nl/tentoonstellingen/prix-de-rome-2021>; Janneke Wesseling, NRC, 12 nov. 2021

Patroon en betekenis

Het Stedelijk Museum Kampen nodigde Christie van der Haak uit voor een oeuvre-expositie. Met twee keer een verlenging duurde deze tentoonstelling tot en met 27 februari 2022, getiteld Nouveau Deco - Every pattern has a meaning. Van der Haak maakte er een installatie die drie kamers omtovert in een kleurrijk boudoir waarbij elke vierkante centimeter verdwijnt achter een dessin. Muren en vloeren kregen een behang, stoelen een fraaie print, keramiekborden verschaften een extra laag. Haar ontwerpen strekten zich uit tot en met de gevel van het museum. Er waren bekers, sjaals, kussens, behang en stoffen per meter te koop: de Christie van der Haak Collectie.

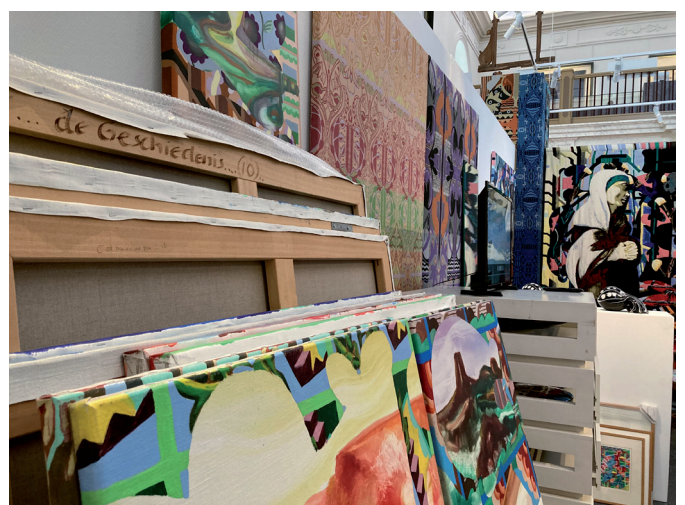
Bovendien kreeg ze de gelegenheid om in de Voormalige Synagoge een soort atelieropstelling te maken die de nadruk legt op tekening, stof en materiaaluitdrukking. De titel van deze totaalexpositie verwijst naar twee steunpilaren. Uiteraard ten eerste de inspiratiebron van de Jugendstil met als tweede de relatie van een patroon tot de oorsprong. Dat kan zijn een bloem, plant of ander natuurlijk, historisch, motief dat in de directe, lokale, omgeving aan te treffen zou kunnen zijn en “het principe van het herhalen van één vorm”. Een vergelijkbare installatieopzet heeft Van der Haak eerder in 2016/2017 laten zien in het Wolfsonian Museum in Miami. Daar gebruikte ze de titel More is More. Daarmee duidelijk haar positie kaderend ten opzichte van meer functioneel gerichte visionairen.

Deze tentoonstelling is een goed voorbeeld van een Stedelijk Museum dat aandacht schenkt aan hedendaagse kunst in de verhouding tot de eigen geschiedenis.

<https://stedelijkmuseumkampen.nl/cms/index.php/uploaden/actuele-expo/304-christie-van-der-haak-nouveau-deco>

<https://www.christievanderhaak.nl/more-is-more-wolfsonian-museum-miami-usa/>

T/m 27 februari 2022 in het SMK en Voormalige Synagoge Kampen. Foto's: DeFKa/GW.

ARCHIVERING

Archivering SC05

Gert Wijlage

Handbereik

Waar begint het, iets. Wat of wie is de drijvende kracht, het primaire idee, wat gaf de aanstoot tot? Daarover is al vanaf het prilste begin van de bewaarde geschiedenis nagedacht en het nodige verondersteld waarbij het natuurwetenschappelijke, religieuze of mythische besef zich flink heeft geroerd. Het oorzakelijke van een gebeurtenis of ervaring laat zich niet altijd raden en zaait ongezien verwarring vaak op momenten dat het erg prettig zou zijn zeker te weten waar iets vandaan kwam. Wat was ook alweer de bron van dit archiefstuk: waarom hebben we dit bewaard, is dit concept ooit gerealiseerd?

Een handreiking in deze kip-ei reductie is de aanname dat er plotseling eerst een natuurlijk allereerste ding ontstond zonder idee. Vanuit deze situatie groeide als natuurlijke proces diversificatie van presenties die leiden tot theorieën die geïmiteerd werden en weer tot andere bronvorming, tot andere ontwerpen, aanleiding gaven. Het natuurlijke begin werd gedetermineerd als Handvaardigheid. Het was de hand van een of andere meester die de gebeurtenis voorstelde als een werkelijk feit.

Zoals Berend Vis in een vorige editie (SC04) verwees naar de grottekeningen in Chauvet: “Het eigenaardige bij de naturalistische tekeningen van het Oude Steentijdperk is dat zij de visuele impressie in zo’n onmiddellijke, onvermengde vorm weergeven, zo vrij van alle verstandelijke bijvoegsels en beperkingen”, zo zou ik willen verwijzen naar de onmiddellijkheid van het manuele, het handgemaakte, dat bij de eerste aanblik het voorgevormde fundament is dat thematisch decoratie én ambacht én design verbindt.¹ Een literaire ondersteuning van deze visie is te vinden bij Maylis de Kerangal in haar roman over een student van het Institut Supérieur de Peinture de Bruxelles Van der Kelen Logelain, die later gaat werken aan een replica van de grotten van Lascaux en de filmdecors van Cinecittà in Rome. Het boek ademt een grondige kennis van ambachtelijke techniek en toegepaste kunst.²

Handleiding

De nadruk op de complexiteit van de relatie tussen hand en het begripsmatige van het verstand is eveneens een boeiend onderwerp geweest voor hedendaagse kunstenaars, filosofen en wetenschappers in navolging van al die andere manuels, handleidingen, voorbeeldboeken die sinds de middeleeuwen zijn verschenen. De pragmatische socioloog Richard Sennet schreef *De Ambachtsman*, de mens als maker, waarin hij heel expliciet het vaandel zwaait voor de vakman.³ In feite de ambachtelijke mens, de Animal laborans, wil hij emanciperen ten opzichte van de superieur geachte, kritische, homo faber die hij vooral bij Hannah Arendt tegenkomt.

De kunstenaar-wetenschapper Monika Auch beziet het meer specifiek vanuit de professionele praktijk, haar eigen praktijk. Met omschrijving van werkzaamheden als voortkomend uit ‘de intelligentie’ van de hand verbindt zij klassieke weeftechnieken met nieuwere digitale media. Het is een fraaie duiding van hoe het manuele creatieve proces het op een inspirerende manier over kan nemen van het bedenkelijke, met het brein bedachte vormgeven van een object.

Als derde voorbeeld die de hand van de ambachtsman vooral wetenschappelijk waardeert is Louw Feenstra V, die schrijft over een filosofie van de vaardigheid en het ‘in de vingers’ hebben. Hierbij maakt hij tevens een onderscheid tussen verschillende soorten van kennis, tussen hetgeen diep doordacht en repliceerbaar is en hetgeen vertrouwd is, een meer intuïtieve kennis. Feenstra is ook iemand die uitgaat van contextuele overwegingen en niet zozeer van wat het neurologisch gedetermineerde brein zou moeten dicteren.⁴

Kunst en wetenschap

De relatie tussen wat kunst genoemd wordt en wat behoort tot het domein van de decoratie, het ambacht en het design kan lastig zijn. Veelal worden tegenwoordig alle artistieke disciplines gegroepeerd onder de noemer ‘kunsten’ zonder expliciet verschil te maken tussen conceptuele aard, toepasbaarheid of vakmanschap. Het is vooral het transdisciplinaire karakter van sommige hedendaagse kunst dat domeinen overstijgt en alleen beoordeelt wil worden op kwaliteit van het project. Kijkt men naar de oorsprong van wat generiek ‘vormgeving’ genoemd kan worden dan zie je hoe de waardering van vormende vaardigheden zich eerst hebben uitgesplitst om later weer naar elkaar toe te groeien, precies zoals ook in de relatie tussen kunst en wetenschap gebeurde. “The synthesis from which the Renaissance proceeded has a name: disegno.”⁵ Centrale figuur in deze creatieve revolutie was Alberti met zijn drie hoofdwerken over schilderen, architectuur en beeldhouwen. Zijn uitgangspunt was dat tekenen aan de basis staat van alle kunsten. Het primaire belang van de tekening, italiaans ‘disegno’ of het Latijnse ‘Circumscriptio’, staat tevens voor het theoretisch besef van het ding op zich en de groei van de onafhankelijkheid van de kunsten in het algemeen. Hier scheidt, of begint de scheiding zich af te tekenen, tussen de ambachtsman aangesloten bij een gilde en de relatief autonome wens van de zelfstandige artistieke ondernemer. Het tekenen als ontwerp was nieuw mede vanwege het gebruik van perspectief en de mogelijkheid van originaliteit, van inventie en innovatie. De methode van, hoe te, tekenen kent uiteraard diverse interpretaties. Ooit

als academische handvaardigheid aangeleerd kan er ook met stenen, met planten, met digitale programma's, met woorden geschetst worden.

Alberti en Aubette

Van Alberti naar Theo van Doesburg is een brug gedefinieerd door een 'plaatselijke omschrijving' van een architecturale orde. Het autonome disegno van Alberti vindt namelijk een weerklank bij de ontwerpen van Van Doesburg voor de Dancing Aubette in Strasbourg. In de vroege 15e eeuw bracht het perspectief een nieuwe wereldvisie tot uiting, in de vroege 20ste eeuw bracht het Stijldioom een nieuwe dynamiek in de moderne tijd. De ambiance van een café, het kleurenschema, het totaalprogramma voor het interieur bleek vooruitstrevend. Immers, rond de eeuwwisseling waren het vooral bewegingen als Art Deco en Art Nouveau die toegepast werden in winkels, hotels en bedrijfsgebouwen. Het is ook het normatieve elan van de ontwerpers van alle gezindten, van De Stijl tot Bauhaus en Wiener Werkstätte, die het 'design' zijn ingrijpende culturele ambities verleent.⁶ Deze ambities betreffen "alle Bereiche des täglichen Lebens". In het huidige artistieke klimaat betekent dat de kunstenaar-ontwerper zijn werkgebied met gemak en geëngageerd kan uitbreiden van bril tot parfum tot het sociale, de 'community'.

Een pad dat vooral door architecten en stedenbouwkundige al deels eerder bewandeld is vanwege hun aanleg tot een helikoptervisie neergelegd in masterplannen, toekomstvisies en perspectieven op ruimtelijke kwaliteit, waarvoor het Latijnse 'circumscriptio' adequaat lijkt. Dat alles bij elkaar uitgewerkt en gerealiseerd kan leiden tot waar een Gesamtkunstwerk model voor zou staan.⁷

Hand en Hoofd

De praktijk van designer en ontwerper varieert uiteraard per persoon maar de overeenkomst ligt toch vaak in het werkproces waarbij soms het conceptueel-rationele de overhand heeft en soms meer handmatig vanuit het materiaal. Dit materiaal kan zowel stoffelijk zijn maar ook een meer abstract materiaal zoals een dialoog, geluiden of andersoortig communicatiepatroon. Zoals in alle kunsten waarin onderzoek voorafgaat aan realisatie wordt er gezocht naar kernachtige beelden die het werk sterk, beeldkrachtig, maken. Vooruit, 'eye-catching' komt in de buurt maar mijn voorkeur gaat uit naar het ideaal dat Plato regisseerde. Iemand die een stoel wil maken, zeg Rietveld, zal bijvoorbeeld zich willen voorstellen wat 'zitten' werkelijk is en doet. En wat is de essentie van het zitvlak, wat doet eigenlijk een stoel?

"It was this epitome, this template of the ideal form, that a craftsman or later an artist would try to reconstruct in his attempt to achieve perfection in his work, that was to manifest itself in ekphrasis at a later stage".⁸ Op deze manier beschreven gaat het om de perceptie van een rationeel oertype dat vervolgens nagemaakt wordt, geïmiteerd. We zijn op dit Platoons niveau nog sterk verwijderd van de renaissanceistische herdefiniëring maar het gaat hier om

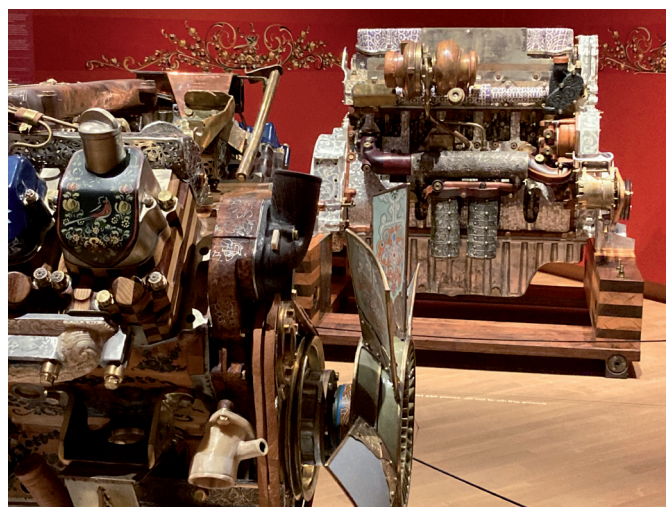
het proces van conceptualiseren dat bij het toegepast ontwerpen een bepalende rol vervuld. Zeker daar waar sprake is van een opdrachtsituatie.

Neem bijvoorbeeld het interieur van uiteenlopende locaties als een Tuschinsky bioscoop in Amsterdam of de voormalige brasserie Ruhlmann in New York. Het Tuschinsky uit 1921 combineert op de oorspronkelijke plek verschillende decoratieve stijlen in originele staat, terwijl de Ruhlmann een 21ste eeuwse, francofiële, reconstructie is van verzamelde en nagemaakte meubels uit de jaren 1920. Voor het archiveren van 'gebonden kunsten' leidt dat tot het probleem wat betreft de signatuur van het origineel design ten opzichte van uitvoering door derden. Wie dit zijn, hoe zijn reproductierechten geregeld, opleges, alleenrecht, licenties.⁹

Industrie en immaterieel erfgoed

De verbintenis tussen het ambachtelijke aspect en het industriële aspect is cultureel-maatschappelijk robuust. Zie de Wereldtentoonstellingen sinds 1851.¹⁰ Het gaat om voldoen aan een bepaald nut waarvoor vraag is. Hoewel in alle kunsten er sprake is van unica en reproductie kan het namaken en confectioneren van zogenaamde gebruiksgoederen een grootschalige aangelegenheid zijn. Merk en eventueel de oplage bepalen dan de populaire marktwaarde. Dat reproductie gebruik maakt van een keur aan klassieke en recent ontdekte technieken en materialen maakt de hedendaagse kunstdocumentatie alleen maar complexer. Daarnaast vindt evenwel de theorie ingang dat bij presentaties het beeld vooropstaat. Het moet een adequate indruk geven van het concept 'in context'. Secundair bronnenmateriaal is dan toegestaan want instructief.

Frappante specimen in dit discours zijn onder andere door museale conservering de aandacht voor erfgoedkwesities. Vaak gealigneerd aan lokale tradities zoals bij textiele overlevering. Niet alleen de arbeidsprocessen, weefgetouwen, maar ook de goederen, de designs, de ontwerpen die het opleverde krijgen uitgebreid culturele aandacht

Éric van Hove, motorblok Us Heit, Fries Museum. Foto Gert Wijlage, 2021

éric van hove

motoren vol menskracht
motors fól meenskracht

Nederlands

Hielpers

Zoals de Hindelooper Kamer invloeden van over de hele wereld verenigt, zijn ook de motorblokken in deze zaal een bonte mix van handelsinvloeden, ambachten en culturen. In *Us Heit* ontdek je bijvoorbeeld Marokkaans houtwerk, Fries zilverwerk, Indonesisch snijwerk en Zweeds glaswerk.

De drijvende kracht achter deze kunstwerken is kunstenaar Éric Van Hove (Algerije, 1975). Hij signaleerde hoe handwerk wereldwijd onder druk staat en in westerse landen, door industrialisatie en toerisme, is verworden tot nostalgie. In het werk van Van Hove staan de verhouding tussen handwerk en welvaart en de kwaliteit van ambacht centraal.

Vanuit Marrakesh werkt hij samen met gedreven ambachtslieden aan complexe kunstwerken, gebaseerd op bestaande voertuigen en motorblokken. Alle onderdelen, ook de niet-zichtbare, worden met de hand nagemaakt. Middels kunst jaagt Van Hove technische ontwikkeling en herwaardering aan en laat hij zien dat ambacht ook in de 21ste eeuw potentie heeft.

Lykas de Hylper Kaimer ynfloeden fan oer de hele wrald byniem bryngt, só binne de motorblokken yn dizze sael in bûnt myngsel fan handels-ynfloeden, ambachten en kultueren. Yn *Us Heit* fynde jy bygelyks Marokkaens hoaltwork, Frys silverwork, Yndoneasys sniwork en Sweads gleswork.

De driuwende kracht efter dizze keunstwerken ys keunstner Éric Van Hove (Algerije, 1975). Hy mork op hó't haendwork oer de hele wrald ûnder druk steat en yn westerse laanden, tróch yndustrialisaesje en toerisme, ferworden ys tó nostalgjy. Yn it work fan Van Hove draeit it óm de ferhaalding twiske haendwork en wolfaart en de kwaliteit fan it ambacht.

Út Marrakesh wei het hy mei ambachtslied mei passy oparbeide oen kómplekse keunstwerken op baesis fan bestaend ridend reau en motorblokken. Mei keunst jêget Van Hove technyse ûntwikkeling en nije wurdearing oen en leet er sên dot ambacht ek yn 'e 21ste iuw tó omstmoaglikheaden het.

Éric van Hove, motorblok *Us Heit*, Fries Museum. Foto Gert Wjlage, 2021

zoals blijkt uit de diverse museale instellingen.¹¹ Zo is er een katoendrukkerij in Amersfoort die oude technieken als houtdruk in ere hersteld: “De eerste katoendrukkerij van Europa vestigde zich in 1678 in Amersfoort. De handbeschilderde en handbedrukte sitsen werden in de Oost lange tijd als ruilmiddel voor specerijen gebruikt”. In het Fries Museum staan de motorblokken van Éric van Hove. Het tekstbord vermeldt dat “Middels kunst jaagt van Hove technische ontwikkeling en herwaardering aan en laat hij zien dat ambacht ook in de 21e eeuw potentie heeft”. De motorblokken zijn met heel specifieke onderdelen een ambachtelijke reconstructie van bestaande industriële machines, maar nu gemaakt door een internationaal gezelschap van vaklui uit verschillende disciplines met hun eigen specialiteit.

Wat betreft hedendaagse media breekt Het Nieuwe Instituut een flinke lans voor de digitale ontwerp praktijk en het designarchieef. In 2021 publiceerden zij het boek over 8 jaar HNI, ‘Expansive bodies, Contesting Design’, met uitgebreid aandacht voor de presentatie over het ‘Speculatieve Design Archief’. De suggestie hierin dat een instituut als Lima Amsterdam een voortrekkersrol vervult bij het conserveren en ontwikkelen van digitale archieven kan alleen maar onderschreven worden.¹²

Ethiek en ideaal

“Dutch Design Foundation (DDF) is optimistic and believes that the problem-solving capacity of designers can improve the world. That’s why DDF offers designers opportunities, support, publicity and a platform”. Aldus wordt op de site van DDW het jaarlijks evenement, beurs en presentatiefestival, in oktober gepromoot.¹³ De opvoedende taak die veel ontwerpers en designers van zichzelf eisen speelt een belangrijk rol bij hun engagement en ook als argument bij de investering van toepasbare innovaties: ‘alles wordt beter’, duurzamer, mooier, gezonder, creatiever.

De Design Akademie, eveneens in Eindhoven gevestigd, stelde een manifest op met een boodschap die meer op kennis gericht is en ons doet denken aan een andere, klassiek Griekse, theorie omtrent technè. Een veel gebruikte en veel omvattende gemeenplaats die vertaald zou kunnen worden met technische vormgeving, maar ook dient ter duiding van kunst, van kennis (episthème) en verwijst naar het eeuwenoude gebruik van het weven. Een ambacht met grote metaforische kracht en waarvan het constructieve aanzien ook wel vergeleken wordt met de manier waarop architectuur tot stand komt. Het weeflab.com van Monika Auch plaatste in die geest ook een Manifesto op de homepage.

Indien deze weg wordt gevolgd zal men ongetwijfeld ook stuiten op het idee dat het verschil tussen ‘toegepaste’ kunst en ‘autonome’ kunst ligt in de mate van universele poëzie, de ‘poiesis’ die doet voortleven.¹⁴

Beeld-vorming en media

Het valt moeilijk te ontkennen dat uiteenliggende historische figuren als Socrates of Aristophanes, Akhnaton, Nero, Shi Huángdi of Boeddha voor zichzelf niet een bepaalde persoonlijkheid voor ogen hadden die zij zich toe-eigenden. Vermoedelijk hielden zij rekening met gedragscodes, kledingvoorschriften, communicatiegewoontes. Hetzij om daarmee aan gezag te winnen, hetzij om daar tegenin een eigen stijl te ontwikkelen. De vele verschillende cultuurpatronen die in de verschillende bevolkingsgroepen gewoon zijn, getuigen van het gezamenlijk vormgeven via etiquettes waardoor men elkaar herkent en vertrouwd. Een humanist als Erasmus schreef er zelfs een educatief boek over (*Civilitate morum puerilium*, 1530).

Beeldvorming als persoonlijk ontwerp, ambachtelijk en decoratief, heeft echter sinds de verburgerlijking in de 19e eeuw een enorme dynamiek doorgemaakt. Invloed-

rijke stimulansen werden veroorzaakt door de ‘massamedia’ met name film, televisie en nieuwere digitale mediaplatforms. Het belang van een indrukwekkend profiel of sexy imago kon nauwelijks onderschat worden indien iemand er prijs op stelt carrière te maken, in ‘de smaak’ te vallen. Het strategisch aandeel van reclame, ‘advertising & marketing’, is immens en geleid door een meerderheid van beroepsgroepen. Zowel in de politiek als in de kunst is het accent verschoven van werk naar persoon. In week 50/51, december 2021, kon in dagblad NRC meerdere keren de term ‘beeldvorming’ aangekruist worden, zijnde een kritiek op een politicus die poseert in plaats van inhoudelijk beleid genereert. Een kritiek op “het systeem waarin deze man rendeert. Hij is ons product”.¹⁵

Beeldvorming duidt op het theatrale karakter van communicatie waarbij ideologische en commerciële belangen het verloop van het discours bepalen. Het is een beheersstrategie die, niet geheel gevrijwaard van manipulatieve nudging, vooral een noodzakelijk publiek bediend. Het is om een klassieke etiquette aan te halen een vorm van overtuiging, een retorische stijlopvatting. Zodra beeldvorming zich uit via een massamedium wordt meteen ook de kwestie van ethiek en publieke moraal opnieuw

The MANIFESTO:

Weaving is a construction technique bound to materiality.

Weaving is a metaphor for time to be filled with contemporary ideas about i.e. the experience of time passing.

Weaving is a production technique for fashion and interior fabrics.

Weaving is about life making connections and constructing beauty.

Weaving can be a community project with dance, theater or an installation in public space.

Weaving as a proces is synonymous with the infinite line, the thread.

Weaving has many poetic and dramatic associations in art, religion and science:

- Penelope’s story in the Odysee

- Psalm 139:13:... you made my mind and heart, you wove me together in my mother’s womb.

- in anthropology:...weaving (like dwelling) continues for as long as time goes on - punctuated but not terminated by the appearance of the pieces that it successively brings into being.T.

Ingold **Weaving** connects traditional and digital techniques with smart materials and innovative discoveries. .

Design Research at Design Academy Eindhoven

- Knowledge is an integral part of design. Doing research to gather knowledge – of materials, processes, people, history, aesthetics, and more – supports design activities and contributes to a thriving design culture. We call this research for design.
- Design research is a different type of research within the field of design. Design research at Design Academy Eindhoven (DAE) is research through design.
- At DAE, design research takes place within all the departments, both bachelor and masters, as well as the readerships.
- The various departments and readerships at DAE develop design research as a collaborative practice, working together with industry, knowledge institutes and societal partners.
- The practice of design research at DAE is embedded in a variety of practices within the contexts of both arts and crafts and the academic, as well as in wider social, economic, cultural, technological and ecological contexts.
- Design research at DAE can be valuable within all practices and contexts, not least by posing questions, and repositioning and reframing design itself.

Design research = anchoring in knowledge.

- Design research at DAE is a practice of thinking-through-making.
- At DAE, thinking includes collecting, documenting, mapping, analysing, reflecting, translating and concluding. Thinking also allows for the synthesising of data into visualisations and the sharing of insights across boundaries. Furthermore, thinking helps create new opportunities for design, make space for alternative perspectives, create new meanings and dialogues, and explore new futures.

Design research = anchoring + capturing knowledge.

- At DAE, making includes crafting objects, organising activities, telling stories, and designing systems and experiences. All of these can be vessels to express knowledge through more than just words alone.

Design research = anchoring + capturing + creating knowledge.

- DAE takes a multimedia approach to design research and its dissemination. Manifestations of design research at DAE include objects, services, events, spaces, drawings, films, texts, maps, styles, identities, scenarios and more.
- The results of design research at DAE are disseminated through different media and platforms such as publications, interactions and conferences. These media and platforms are not just vehicles for sharing research results, they are an integral part of design research. Making an exhibition or staging a debate also produces knowledge.

Design research = anchoring + capturing + creating + disseminating knowledge.

- DAE considers thinking-through-making a practice in which the material and the discursive are interrelated, and alternate in rapid iterations.
- Thinking-through-making, research-through-design at DAE creates knowledge.
- DAE creates knowledge.

Foto Manifesto, Dae Design Academy, lexiconofdesignresearch.com